

Cine este cel care a dat greierului lira din piept și cântările de pe ramuri și ciripiturile păsărilor, când se pun în mișcare deodată cu soarele, umplând de muzică amiezile și când fac să răsunе dumbrăvile și când petrec pe călător cu glasurile lor? Cine este cel care țese cântarea împreună cu lebăda, când își întinde aripa în suflările de vânturi și face șuierătura melodie? (...) Iar tu admiră-mi și inteligența naturală a necuvântătoarelor, și, dacă este cu puțință, arată-mi cauzele ei.

Dumnezeu Creatorul, *frescă*

Cum și-au pregătit păsările cuiburi și în pietre și în copaci și în acoperișuri, cu grijă pregătite atât în ce privește siguranța, cât și în ce privește frumusețea și potrivite pentru creșterea puilor?

De unde au albinele și păienjenii hărnicia și dibăcia, pentru ca albinele săsiesi construiască faguri și să-i lege prin celule hexagonale și îmbucate una într-alta, și pentru ca stabilitatea fagurilor să se facă prin zidirea de la mijlocul lor și prin îmbinarea de unghiuri cu linii drepte și pentru ca fagurii să se facă în stupi așa de întunecoși și în plăsmuiri nevăzute; iar păienjenii să țeasă pânze cu multe ochiuri din fire atât de subțiri și aproape aeriene, întinse în multe chipuri (și acestea din începuturi nevăzute) și o casă în același timp vrednică de cinste și loc de vânătoare a ființelor mai slabe, în vederea hranei?

Dacă îți este la îndemână explicația acestora și dacă cunoști inteligența care le conduce, privește cu băgare de seamă și la deosebiriile dintre plante, până și la dibăcia cu care sunt alcătuite frunzele, atât pentru o cât mai mare plăcere a ochilor și, în același timp, cât și pentru foarte marele folos al fructelor. Privește-mi cu băgare de seamă și la varietatea și belșugul fructelor și mai ales la prea marea frumusețe a celor mai necesare pentru viață. Și mai privește-mi cu băgare de seamă și la puterile rădăcinilor și ale sucurilor și ale florilor și ale mirosurilor, nu numai foarte plăcute, dar și foarte potrivite pentru sănătate, și la farmecele și felurimile culorilor și încă și la scumpătățile și strălucirile pietrelor; fiindcă pe toate ți le-a pus înainte natura, ca într-un ospăț comun, îmbelșugat cu de toate, pe cele care sunt necesare și pe cele care sunt spre plăcere, pentru ca, dacă nu altcumva, cel puțin

pe calea lucrurilor de la care primești binefaceri să cunoști pe Dumnezeu și să te faci de nevoie mai inteligent. De aici, trece-mi mai departe la întinderea și mărimea pământului, mama obștească a tuturor și la golfurile mărilor, legate între ele și cu pământul și la frumusețile pădurilor și la râuri și la izvoarele îmbelșugate și mereu curgătoare, nu numai ale apelor reci și de băut și ale apelor care curg la suprafața pământului, ci și la cele care curg pe sub pământ și care aleargă prin peșteri, apoi împinse și izbite de un suflu puternic, apoi încălzite de tăria luptei și a ciocnirii, țâșnesc afară pe oriunde li se cedează puțin și ne dăruiesc de aici, în multe părți ale pământului, și folosul băilor calde și, cu o putere contrară bolii, o tămăduire fără de plată și de la sine. Spune cum și de unde sunt acestea? Ce este această mare și nemeșteșugită țesătură? Nu mai puțin de laudă sunt ele când le privești relația unora față de altele, decât când sunt contemplate fiecare în parte. Cum a stat pământul fix și neclintit? Purta pe ce? Și care fiindu-i sprijinitorul? Și acela iarăși pe cine sprijinindu-se? Căci rațiunea nu are pe ce să se sprijine în acest caz, în afară de voința dumnezeiască. Și cum o parte a lui se ridică în vârfuri de munți, iar alta se așează în câmpie și aceasta în multe chipuri și varietăți și schimbându-se prin mutări puțin câte puțin este și pentru folos mai îmbelșugată și prin varietate mai plăcută? Și cum altă parte a lui e împărțită pentru a fi locuită, iar alta nelocuită, pe câtă o taie de rest înălțimile munților și altă parte separată, ca să dea și să ajungă la o altă margine, este cel mai vădit semn de recunoaștere a măreției lucrării lui Dumnezeu.

(Sfântul Grigorie de Nazianz,
Cele cinci Cuvântări despre Dumnezeu)